

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΠΥΡΡΟΣ ΩΣ ΕΡΑΝΙΣΤΗΣ ΝΟΜΩΝ

ΤΠΘ

ΙΑΚΩΒΟΥ Τ. ΒΙΣΒΙΖΗ

Διονύσιος ο Πύρρος (1777-1853), εκ Καστανιάς των Θεσσαλικών Τρικκάλων ¹⁾, ήτο ιεροδιάκονος, έσπούδασε δέ κατ' αρχάς μαθηματικά, φυσικήν, μεταφυσικήν και ήθικήν, συγχρόνως δέ και τούς αρχαίους Έλληνας συγγραφείς. Ακολουθώς μετέβη εις Ιταλίαν, όπου τω 1807 ένεγράφη ως φοιτητής της Ιατρικής εις τω Πανεπιστήμιον της Padova, του οποίου και άνηγορεύθη διδάκτωρ της Ιατρικής και της Χειρουργικής τω έτος 1813. Κατά την εις Ιταλίαν παραμονήν του ήσχολήθη και με την άστρονομίαν, όταν δέ επέστρεψεν εις την Ελλάδα μετήρχετο συγχρόνως τόν διδάσκαλον και τόν ιατρόν.

Τήν Έλληνικήν Έπανάστασιν έν αρχή υπηρέτησεν ούτος ως κληρικός και ιατρός. Φαίνεται όμως ότι δέν διηκόνει μόνον εις ένα Θεόν, έτι δέ τόν Άσκληπιόν και τόν Άγιον Ερμην, αλλά και εις αυτόν τόν Κερδώνον Ερμην, διότι κατά τω έτος 1827 έμφανίζεται και ως βιομήχανος, «χαρτοποιοός» ή «χαρτοποιός», χωρίς νά παύση άσκων και τω ιατρικόν επάγγελμα.

Ο Πύρρος κατά την περιπετειώδη ζωήν του έδημοσίευσε πάμπολα βιβλία, θεολογικά, παιδαγωγικά, γεωγραφικά, άστρονομικά, μαθηματικά, ιατρικά, φαρμακευτικά, φυσικά κλπ. ²⁾, τά πλείστα δέ εξ αύτών θα εξέδωκε με κύριον σκοπόν την κερδοσκοπίαν, εάν κρίνωμεν και από όσα γράφει σχετικώς εις την κατωτέρω δημοσιευομένην αναφοράν του.

Άλλά ο λόγιος ούτος δέν ήρκέσθη εις την άνωτέρω συγγραφικήν παραγωγήν. Έμφανίζεται και ως έρανιστής νόμων ³⁾.

Ως γνωστόν, κατά την Έπανάστασιν υπήρχε σπάνις συλλογών των είσαχθέντων νόμων. Αντιληφθείς τοϋτο ο Πύρρος έσκέφθη ότι ή έκδοσις συλλογής νομικών δια-

¹⁾ Αντί άλλου βλ. Ε. ΦΩΤΙΑΔΟΥ, Διονύσιος Πύρρος ο Θεσσαλός, εις περιοδικόν «Ακτί-νες», ΙΕ (1952), 209 - 217.

²⁾ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΒΡΕΤΤΟΥ, Νεοελληνική φιλολογία, Μέρος Β' (Αθ. 1857), άρ. 459, 488, 513, 615, 616 και σελ. 324. - Κ. ΣΑΘΑ, Νεοελληνική φιλολογία (Αθ. 1868), 709, 713 - Δ. ΓΚΙΝΗ και Β. ΜΕΞΑ, Έλληνική βιβλιογραφία (1800 - 1863) (Αθ. 1939 - 41), άρ. 617, 727, 728, 787, 1027, 1106, 1659, 1674, 1751, 1905, 2047, 2350, 2710, 2795, 2933.

³⁾ Π. ΖΕΠΟΥ, Η νεωτέρα Έλληνική έπιστήμη του Άστικού δικαίου (Ένακτήριος λό-γος) (Αθήναι, 1954), 14 σημ. 7.

τάξεων θὰ εἶχεν ἀρκετὴν κυκλοφορίαν καὶ θὰ ἀπέφερε κέρδη. Ὅθεν, μὲ βάσιν κυρίως τὴν Ἑξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἀλλὰ καὶ τὸν Κώδικα τῆς Μολδαβίας τοῦ Καλλιμάχη¹⁾, ὡς πρὸς δὲ τὰς ποινικὰς διατάξεις καὶ τὸ περὶ Ἀμαρτημάτων καὶ ποινῶν σύγγραμμα τοῦ Ἰταλοῦ Βεκκαρία, ἔτι δέ, πιθανῶς, καὶ τινες νομοκανονικὰς συλλογὰς ἐπιχειρεῖ κατὰ τὸ ἔτος 1827, τὴν σύνταξιν συλλογῆς νομικῶν διατάξεων ὑπὸ τὸν τίτλον «Νόμος Δικαιικός»²⁾. Τὸ χειρόγραφον αὐτῆς ὑπέβαλε πρὸς τὸν τότε Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Συνελεύσεως Πανοῦτσον Νοταρᾶν, ὅπως, διορθούμενον, υἱοθετηθῇ ὡς ἐπίσημος συλλογὴ νόμων καὶ ἐκτυπωθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶδε ποτὲ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, μάλιστα δὲ κυκλοφοροῦν εἰς χεῖρας διαφόρων, ἐν οἷς καὶ τοῦ Κλονάρη, ἵνα τὸ κρίνουν, ἀπωλέσθῃ. Διὰ τοῦτο ὁ Πύρρος ἀπευθύνει πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦ Δικαίου τὴν κατωτέρω δημοσιευομένην ἀπὸ 12 Ἰουλίου 1830 ἀναφορὰν του, παραπονούμενος διὰ τὴν τύχην τοῦ χειρογράφου του³⁾. Εἰς τὴν ἀναφορὰν αὐτὴν συνάπτει καὶ ἓνα μόνον τμήμα ἐκ τοῦ Α' Βιβλίου τῆς συλλογῆς του, ἀρκετὸν διὰ νὰ λάβωμεν ἰδέαν καὶ νὰ κρίνωμεν τὸ ἔργον του, ὡς καὶ νὰ δικαιολογήσωμεν τοὺς νομικοὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διότι τὸ ἠγνόησαν.

Εἰς τὸ τμήμα τοῦτο ὁ Πύρρος περιέλαβε παντοίαν ὕλην, ἀφορῶσαν εἰς τὴν φορολογίαν, τὸ Κανονικὸν δίκαιον, τὸ Ἀποκρίν, τὸ Ποινικόν, τὸ Δικονομικόν κλπ. Αἱ διάφοροι διατάξεις εἶναι ἀνεκρίτως κατατασσόμεναι μὲ ἀρκετὰς ἐπαναλήψεις. Συχνὰ αὗται δὲν μεταφέρονται πιστῶς ἀπὸ τὰς πηγὰς, ἐξ ὧν παρελήφθησαν, ἀλλὰ ἐλλιπεῖς ἢ, ἀντιθέτως, μὲ αὐθαγρέτους προσθήκας, ἄνευ δὲ οἰασομένης μνείας περὶ τοῦ πόθεν ἐλήφθησαν.

Ὡς δαίγμα τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀξίας τοῦ «Δικαιικοῦ Νόμου» παραθέτομεν, ἐν συνεχείᾳ τῆς δημοσιευομένης ἀναφορᾶς τοῦ Πύρρου, ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ συνοποδληθέντος μετ' αὐτῆς τμήματος τῆς συλλογῆς ταύτης.

Α*.

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν ὑπουργεῖον τοῦ Δικαίου.

Κατὰ τὸ 1827 ἔτος ἰδὼν τὴν ἀνωμαλίαν τῶν νόμων, καὶ τὴν ἔλλειψιν αὐ-

¹⁾ Ὁ Κώδιξ οὗτος ἦτο γνωστὸς καὶ ἐχρησιμοποιήθη κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν (βλ. π.χ. Ι. ΒΙΣΒΙΖΗ, Ἡ πολιτικὴ δικαιοσύνη κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν (Ἀθῆναι, 1941) ὑπ' ἀρ. 565 καὶ 568 ἔγγραφα, σ. 468, 470.

²⁾ Εἰς τὸ ἔγγραφόν του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦ Δικαίου ὁ Πύρρος ἀναφέρει ὡς πηγὴν τῆς συλλογῆς του μόνον τὸν Ἀρμενόπουλον καὶ τὸν Βεκκαρίαν.

³⁾ Τὴν ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης γνωμοδότησιν τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Ἰ. Γενατᾶ, βλέπε εἰς Π. ΖΕΠΟΥ ἔνθ. ἀν.

* Τὰ δημοσιευόμενα κείμενα ἀπόκεινται εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους, παρατίθενται δὲ ἄνευ διορθώσεων.